

Rekomendācijas COVID-19 infekcijas profilaksei un kontrolei dzemdību palīdzības stacionārā

Šo rekomendāciju pamatā ir līdz šim pieejamie ierobežotie pierādījumi par COVID-19 vīrusa pārvešanu no mātes bērnam un zināšanas par citiem līdzīgiem vīrusiem, kas izraisa smagas elpošanas slimības, tostarp gripu, smagu akūtu respiratoro sindromu (SARS-CoV) un Tuvo Austrumu respiratoro sindromu (MERS-CoV). Turpmāk izklāstītā pieeja ir tiktāl aktuāla, kamēr būs pieejami papildus dati, kas mainītu ieteikumus, kā novērst COVID-19 izplatīšanos dzemdību stacionārā.

Katrā konkrētajā slimnīcā, kurā ir dzemdību nodaļa, ir jāparedz piemērotas telpas pacientu izolācijai un personāla vajadzībām, lai novērstu vīrusa izplatīšanos dzemdību nodaļā. Nepieciešams izveidot izolācijas vietu un aprakstīt algoritmu inficētas vai potenciāli inficētas grūtnieces/dzemdētājas/nedēļnieces un jaundzimušā aprūpei, nodrošinot izolācijas režīmu un individuālo aizsarglīdzekļu (IAL) lietošanu. Visas ārstniecības personas jāinformē par infekcijas kontroles pasākumiem un pareizu aizsardzības līdzekļu lietošanu slimības izplatības un jaundzimušā inficēšanās riska samazināšanai.

Pirmsslimnīcas etaps

- Grūtniecēm, kurām ir apstiprināts COVID-19 infekcija vai kuras ir potenciāli inficētas personas, pirms ierašanās slimnīcā par to ir jāinformē uzņemšanas/ dzemdību nodaļa, lai iestāde varētu veikt atbilstošus infekcijas kontroles pasākumus (piemēram, novirzīt pacientu pa īsāko ceļu uz izolācijas telpām, personālam sagatavoties pacientes uzņemšanai jau pirms pacienta ierašanās). Ja grūtniece tiek transportēta ar NMPD, informācijas apmaiņu ar dzemdību iestādi nodrošina NMPD personāls.
- Nav pierādījumu par COVID-19 nelabvēlīgu ietekmi uz grūtniecības gaitu. Ņemot vērā imunoloģiskās pārmaiņas grūtniecības laikā, nevar izslēgt slimības smagāku norisi, līdzīgi kā tas ir gripas gadījumā.
- Nav pierādījumu par infekcijas pārneši auglim no inficētas mātes grūtniecības laikā. Jaundzimušā galvenais inficēšanās ceļš ir gaisa pilienu ar inficētas mātes elpceļu sekrētu vai neievērojot pareizus roku mazgāšanas principus.

Hospitalizācijas laikā

- Veselības aprūpes iestādē jānodrošina rekomendētie infekcijas kontroles pasākumi hospitalizētajām grūtniecēm/nedēļniecēm, kam ir apstiprināta vai pastāv aizdomas par COVID-19 infekciju.
- Katram veselības aprūpes darbiniekam dzemdību nodaļā ir jābūt iepazīstinātam un jāspēj nodrošināt slimnīcā izstrādātās infekcijas kontroles prasības COVID-19 inficētu personu aprūpē.
- Grūtnieces/nedēļnieces, kam pastāv aizdomas par COVID-19 infekciju ir uzskatāmas par inficētām kamēr nav saņemti negatīvi laboratoriskie izmeklējumi.
- Nodrošinot aprūpi, pēc iespējas ir jāsamazina kontaktpersonu skaits (aprūpē iesaistās pēc iespējas mazāks skaits ārstniecības personu, jāierobežo apmeklētāji, pacienta pārvietošanai jāizmanto īsākie ceļi ar mazāko saskarsmes iespēju citām grūtniecēm, nedēļniecēm, jaundzimušajiem).

Jaundzimušais

- Jaundzimušais ir jāizolē no mātes, kurai ir apstiprināta vai pastāv aizdomas par COVID-19 infekciju.
- Nav zināms, vai jaundzimušajiem ar COVID-19 infekciju ir paaugstināts smagu komplikāciju risks. Inficēšanās ceļš jaundzimušajam ir ar slimās mātes elpceļu sekrētu. Nav pierādīti citi inficēšanās ceļi, tajā skaitā ar mātes pienu.
- Par riskiem un priekšrocībām, ko rada mātes īslaicīga atšķiršana no bērna, veselības aprūpes komandai ir jāapspriežas ar māti.
- Zīdains, kas dzimis mātei ar apstiprinātu COVID-19 infekciju, uzskatāms par potenciāli inficētu. Jaundzimušā aprūpe tiek veikta atsevišķā, izolētā telpā. Jaundzimušā aprūpē var tikt iesaistīts vesels ģimenes loceklis. Arī veselam jaundzimušā aprūpētājam ir jālieto IAL, personas ir jāapmāca infekcijas kontroles pasākumu ievērošanai.
- Lēmumu pārtraukt mātes pagaidu nošķiršanu no viņas mazuļa pieņem katrā gadījumā atsevišķi, apspriežoties ar klīnicistiem, infekciju profilakses un kontroles speciālistiem un sabiedrības veselības amatpersonām. Pieņemot lēmumu, jāņem vērā mātes slimības smagums, slimības pazīmes un simptomi, kā arī laboratorisko pārbaužu rezultāti attiecībā uz vīrusu.
- Ja jaundzimušais tomēr kādu apsvērumu dēļ atrodas vienā telpā ar māti, kas ir inficēta ar COVID-19, vai ir aizdomas par inficēšanos, telpās jāīsteno infekciju kontroles pasākumi, kas samazinātu COVID-19 nonākšanu līdz jaundzimušajam. Var izmantot fiziskus šķēršļus starp māti un jaundzimušo (piemēram, aizkarus, norobežojošas barjeras), turēt jaundzimušo ≥ 2 m attālumā no slimās mātes.

- Ja telpā nav neviena cita vesela pieaugušā, kas rūpētos par jaundzimušo, mātei ir jālieto sejas maska, pirms katras barošanas vai citas ciešas saskares ar savu jaundzimušo rūpīgi jāmazgā rokas.

Krūts zīdīšana

- Nav pierādījumu, ka COVID-19 vai citi respiratorie vīrusi būtu atrasti mātes pienā, tomēr nav arī pierādījumi, ka COVID-19 inficēta māte nevarētu inficēt savu bērnu krūts zīdīšanas laikā.
- Krūts piena nodrošināšana jaundzimušajam ir ļoti svarīga, tā kā tas aizsargā no vairāku slimību attīstības, tāpēc kopumā ir retas situācijas, kad krūts piens jaundzimušajam netiek rekomendēts. Šobrīd nav specifisku rekomendāciju gadījumos, ja māte ir inficēta ar COVID-19, SARS-CoV, MERS-CoV. Izņemot tūlītēju pēcdzemdību periodu, piemēram, gripas gadījumā, tiek rekomendēts turpināt jaundzimušā barošana ar krūti vai atslauktu mātes pienu, un šīs rekomendācijas varētu attiecināt arī uz COVID-19 infekciju.
- Pagaidu nošķiršanas laikā mātes, kuras plāno barot bērnu ar krūti, jāmudina atslaukt pienu, lai veicinātu laktāciju. Ja iespējams, jānodrošina individuāls piena sūknis. Pirms krūts atslaukšanas, stingri jāievēro roku higiēna. Pēc katras krūts atslaukšanas piena pumpis ir rūpīgi jāmazgā un jādezinficē atbilstoši ierīces instrukcijai. Atslaukto pienu potenciāli drīkst dot jaundzimušajam, bet konkrētā situācija ir jāaskaņo ar medicīniskās aprūpes sniedzējiem.
- Ja māte turpina barot bērnu ar krūti, pirms barošanas ir jāievēro roku higiēna un mātei jālieto sejas maska.

COVID-19 inficētu grūtnieču/dzemdētāju/jaundzimušo aprūpes kārtība Rīgā

Inficētas grūtnieces neatkarīgi no grūtniecības laika COVID-infekcijas ārstēšanai un novērošanai tiek hospitalizētas RAKUS LIC.

Sākoties dzemdību darbībai, atkarībā no infekcijas norises smaguma pakāpes, dzemdētāju nogādā dzemdību nodaļā. Dzemdētājas ar vieglu COVID-19 infekcijas gaitu dzemdību atrisināšanai pārved uz Rīgas Dzemdību namu. Dzemdētājas ar smagu slimības norisi pārved uz P.Stradiņa Klīnisko universitātes slimnīcu.

Pēc dzemdībām, tiklīdz stāvoklis ir stabils un nepastāv ar dzemdībām saistītu komplikāciju risks, nedēļnieci pārved atpakaļ uz RAKUS LIC, jaundzimušo pārved uz Bērnu klīnisko universitātes slimnīcu novērošanai un izmeklēšanai.

Sagatavoja D.Rezeberga